

'Onze Vader in de hemel' - n.a.v. HC Zondag 46

Ds. Maarten van Loon (Dalfsen-Oost), juni 2013

Liturgie

Als votum: Psalm 121: 1
Vredegroet

Zingen: Psalm 121: 2, 3, 4

Gebed

Lezen: HC Zondag 46
Zingen: GKB gezang 149

Lezen: Romeinen 8: 14-17 en 31-39
Zingen: Opwekking 136: 1, 2

Preek
Zingen: LvK gezang 481: 1, 4

Geloofsbelijdenis: voorlezing van de Twaalf Artikelen
Zingen: GKB gezang 146

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 103: 1, 5

Zegen

Preek

[1]'Onze Vader in de hemel'- hoe vaak zeggen we die woorden niet? Als we het 'Onze Vader' bidden natuurlijk, maar hoe vaak beginnen we ons eigen gebed niet met die woorden, niet altijd met dat 'onze' erbij, maar iig dus: '*Vader* in de hemel'?

Ik denk dat 9 van de 10 gebeden zo beginnen. En daar is natuurlijk niks mis mee. Integendeel, want we doen dat juist omdat Jezus ons zo leerde bidden. Willen jullie weten hoe je moet bidden, zei Jezus tegen zijn discipelen [die Hem dat hadden gevraagd: Heer, leer ons bidden], nou bid dan als volgt: 'Onze Vader in de hemel'. Enz.

En sindsdien beginnen veel van onze gebeden met die woorden. Niks bijzonders dus.

Ja – dat zou je haast denken: niks bijzonders.

Maar dat is een misvatting. Het is juist heel bijzonder. Het hoor juist bij het kloppend hart van het Evangelie. Dat wil ik vanmiddag graag uitleggen.

1. God als Vader[2]

Jezus leert zijn discipelen – en ons dus ook – om God aan te spreken als Vader. Voor we erop gaan letten wat dat allemaal inhoudt, wil ik er even op wijzen hoe bijzonder dat sowieso al was. Wij kennen dit gebed al zolang, al eeuwenlang wordt het gebeden, maar voor de discipelen en iedereen die het hoorde moet het toch wel schokkend zijn geweest, God aanspreken met 'Onze Vader'. Want

– dat moeten we ons even realiseren – dat is natuurlijk wel een heel intieme aanspraak.[2.1] En dat terwijl men in de tijd van Jezus juist niet intiem omging met God.[2.2] Men vermeed zelfs het uitspreken van zijn naam JHWH. Was begonnen vanaf de ballingschap [uit schaamte] en je vindt het tot de dag van vandaag terug in geschriften. God wordt dan niet voluit geschreven, maar zo: Gd.[2.3]

God stond dus op afstand. Los van wat er na de ballingschap gebeurde: men sprak God zeker niet aan als vader. Het maximale wat je in het OT tegenkomt is dat God met een vader vergeleken wordt, een paar keer in Jesaja en bijvoorbeeld in psalm 103. Dus het hoort niet specifiek bij het OT om afstandelijk over God te spreken. Maar zo was het dus wel meer en meer geworden.

En daarom zal het shockerend geweest zijn voor de discipelen: Jezus leert ons Vader tegen God te zeggen!!

Wil je weten hoe je moet bidden, zegt Jezus in antwoord op de vraag van zijn discipelen, zeg dan: onze Vader in de hemel. Niet: grote, machtige, ontzagwekkende God in de hemel, maar: *Vader* in de hemel.

Zelf noemde Jezus God ook Vader. Dat moeten de discipelen al vreemd gevonden hebben. Een paar keer had Hij het gehad over ‘jullie vader’. In de Bergrede bijvoorbeeld [nog voor het Onze Vader dus] heeft Hij het tegen de mensen over ‘jullie vader’. Dus, je zou kunnen zeggen, Jezus heeft het ietsje voorbereid, door te zeggen: als je tot God bidt, zeg dan maar: Vader.

Weet je wat hier gebeurt? Is eigenlijk wel mooi om even bij stil te staan. Jezus herstelt de intimiteit![2.4] Eens was die er. In het paradijs, vóór de zondeval. Maar die hele intieme omgang raakte kwijt. Maar die wil God weer terug. [2.5] Ik heb het vaker gezegd: de Bijbel is één groot relatieboek. Vandaag kan ik het zo zeggen: de Bijbel vertelt ons niet alleen over de verbroken intimiteit, maar ook en vooral over hoe God die intimiteit wil herstellen.

En daarom is het niet toevallig dat juist Jezus ons leert bidden: onze *Vader*. De HC wijst erop dat God door Christus – door zijn verzoenend lijden en sterven - onze Vader *geworden* is.[2.6] Nu zal de HC niet bedoelen dat Hij dat vóór Christus niet was. Misschien mag ik het zo zeggen. God laat ons via zijn Zoon weten: zeg maar *weer* Vader tegen Mij. Weer.[2.7]

Dat is waar Paulus zo’n 20 jaar later een dikke streep onder zet. We hebben het gelezen in Romeinen 8. De Geest doet ons roepen: ‘Abba, Vader’.[3] Niet voor niets staat daar het woordje abba. Het is Aramees, de moedertaal van Jezus, voor: vader, pappa. Dus, dat woord gebruikte Jezus dus als Hij bad tot zijn vader. We horen het Hem [Marcus] ook een keer zeggen: ‘Abba, vader, indien het mogelijk is, laat deze beker mij voorbij gaan’. En daar herinnert Paulus ons aan door te zeggen dat de Geest ons dat woord ingeeft: Abba. Waarmee hij zeggen wil: je mag God net zo intiem aanspreken als Jezus. Zeg ook maar: Abba – pappa. Het schijnt dat in de eerste eeuwen een deel van de christelijk kerk dit woord in ere heeft gehouden, ook in streken waar men hele andere talen sprak dan Aramees. Men is – eigenlijk wel heel mooi – dat woordje Abba gaan koesteren, als woord dat Jezus zelf gebruikte. En daarmee liet men zien de diepe boodschap zich eigen gemaakt te hebben: *net als Christus* ben ik dus *kind* van Vader. Dat is nou echt Evangelie, goed nieuws: net als Jezus ben ik *kind* van Vader.

2. Kind van Vader[4]

Ja, als God onze Vader is, dan betekent dat dus: wij zijn zijn kinderen. Toch is dat voor ons niet altijd even makkelijk. Ben ik Gods kind? Is dat echt zo? Zou Hij me wel moeten? Dat je een kind van God bent – dat is bij menigeen, misschien bij jou ook wel, wel eens aangevochten[4.1] en soms moet je dat, met een wat ouderwets woord: je toeëigenen. Romeinen 8 kan ons ook op dit punt helpen, denk ik.[4.2]

Er staat daar namelijk dat we de Geest ontvangen hebben om Gods kinderen te zijn. Letterlijk staat er dat we de geest van adoptie hebben gekregen. [4.3] Paulus formuleert heel kort: geest van adoptie. Laten we 's even stilstaan bij dat woord: adoptie. Dan begrijpen we vanzelf wat Paulus hier bedoelt. De meesten van ons zullen wel weten wat dat het woord adoptie betekent. Als je als kind door je ouders geadopteerd bent, dan betekent dat: je bent niet hun biologische zoon of dochter, maar ze hebben je in je gezin opgenomen en gedaan alsof je hun bloedeigen zoon/dochter was. En dat woordje 'alsof' is eigenlijk niet op z'n plek: want je ouders spelen geen toneel, ze doen niet alsof. Nee, je bent echt helemaal hun zoon/dochter.

En zo is het ook in Gods gezin. Er is een oudste broer, Jezus. Hij is wat we noemen de *eniggeboren zoon* van God. En wij? Wij horen als geadopteerde kinderen er helemaal bij in het gezin. [4.4] Echt – want God speelt geen toneel, speelt geen spelletje met ons. En dat – ook weer Romeinen 8 – is een werk, een taak van de Heilige Geest om ons dat steeds in te prenten.

Ik laat het punt van het geadopteerd zijn nu zitten – als maar duidelijk is: je mag God echt als je Vader aanspreken. Je bent echt helemaal zijn kind. Dat kun je onbekommerd zo zeggen als je bij Christus hoort. Als je in Hem [Christus] gelooft. Juist dat maakt je tot kind – omdat [weer de HC] God *door Christus* onze Vader is. En Christus heeft immers alles volbracht?! Daar hoeft niks meer bij! [4.5]

In Christus laat God zien dat Hij vóór ons is [daarom laatste stuk Romeinen 8 erbij gelezen]. Hij heeft zijn eigen, eniggeboren, Zoon er niet voor gespaard. Hij heeft Hem voor ons prijsgegeven. Nou, dat zegt wel genoeg toch?

[5]Ja – en als je nou in zonde valt? Ben je dan niet meer Gods kind? Vervalt dan je recht om Vader te zeggen? Daarmee kunnen we soms worstelen. De één heeft dat misschien niet zo. Maar er zijn er ook dat het maar knap moeilijk vinden. Om zichzelf echt als kind van God te zien.

Maar toch. Juist het feit dat God ons tot zijn kinderen aanneemt [adopteert] helpt ons daarbij. Hoop ik althans. Want ga maar na. Hoe doen aardse vaders [en moeders] dat? [5.1] Hoe zou je dat zelf doen? Laten aardse vader, laat jij je kind vallen als het erge dingen heeft gedaan? Stel je zoon of dochter komt in de gevangenis. Laten we zeggen: hij of zij heeft een moord begaan. Hoe zie je hem of haar dan? Is hij/zij dan niet meer je kind? Ga je niet op bezoek? Hoe moeilijk misschien ook, ik denk dat toch vrijwel iedereen zal zeggen: en toch, het blijft mijn zoon, dochter.

En zo doet God dat ook. Twee Bijbelse voorbeelden
Denk bijvoorbeeld eens aan die onfrisse geschiedenis van David en Batseba. [5.2]
David zelf kwam niet eens tot berouw. God wacht en wacht. Zeker wel een jaar.
En dan stuurt Hij Nathan op David af. Dan komt hij tot inkeer.
God laat Hem niet los. Zegt niet: zoek het maar uit!
Maar doet moeite. Om als Vader zijn zoon te bereiken. Het is en blijft toch zijn kind?

Hetzelfde zie je in de gelijkenis van de verloren zoon. [5.3] Die zoon denkt het zoonschap verspeeld te hebben. Laat mij maar een van uw knechten zijn, zegt hij tegen zijn vader, als hij uiteindelijk weer thuis komt. Geen denken aan!, zegt die vader, die al die tijd naar zijn zoon op de uitkijk had gestaan. Al die tijd hoopte. En die bij de terugkeer van zijn zoon ontzettend blij is en een groot feest organiseert.

Kijk – dat is nou een op-en-top vaderschap. Zo is Hij, vanwege Christus. En dat is waar Paulus in Romeinen 8 dan ook op voortborduurde: zou Hij [God] ons dan niet alles schenken? Als Hij ons Christus geeft – om de zonden te voldoen in onze plaats – zou Hij ons dan met Hem [Christus] niet alles schenken?

[6=zwart]

Ik weet het niet zeker, maar in het verband van Romeinen 8 zou dit ook wel eens terug kunnen slaan op wat Paulus eerder al zei: als kind ben je erfgenaam. Je erft het eeuwige leven. En God geeft alles wat je daarvoor nodig hebt. Heel opvallend vind je dat [dat God geeft wat daarvoor nodig is] terug in Lucas 11. Jezus heeft zijn discipelen net het Onze Vader geleerd. Even later heeft het over aardse vaders, die – ook al zijn ze slecht – hun kind toch echt geen giftige schorpioen of een slang zullen geven als dat kind om eten vraagt. Nou, zegt Jezus dan, Lucas 11:13:[7]

Als jullie dus, ook al zijn jullie slecht, je kinderen al goede gaven schenken, hoeveel te meer zal de Vader in de hemel dan niet de heilige Geest geven aan wie hem erom vragen.'

Ik vind die laatste zin heel opvallend. Er staat niet: hoeveel te meer zal je Vader in de hemel je te eten geven, maar: zal Hij je de Heilige Geest geven. Dat doet Hij als je Hem daarom vraagt. En daarmee zal Jezus bedoelen: God de Vader zal je alles geven om bij Hem te komen en te blijven.[7.1] En nu komt het erop aan dat we dát vast geloven. Dat we geloven dat als je Hem vraagt, Hij geeft wat nodig is. Want Hij is

3. Vader in de hemel [8]

Jezus leert ons immers zeggen: 'onze Vader in de hemel'. Is er als het erop aan komt nu toch afstand?[8.1] Maar dat kan toch niet Jezus' bedoeling zijn van die toevoeging 'in de hemel'? Het kan toch niet waar zijn dat Jezus met de ene hand iets heel intiem geeft om het direct daarna met de andere hand weer terug te nemen. [8.2]Zo van: 'zeg maar vader, pappa' [heel intiem] en dan gelijk er achteraan: 'maar denk erom hè, Hij is wel hoog en verheven!'

Nee, die toevoeging 'in de hemel' betekent juist: [8.3]wat Hij [God] wil dat kan Hij ook. Als Hij iets begint, dan kan Hij het ook afmaken. Als Hij iets belooft, dan maakt Hij het waar. Ik probeer het nu in woorden te vangen. Om zo, zoals de HC zegt, over de hemelse majesteit van God niet aards te denken. Want dat is ook het hele punt hier. Want zodra je dat wel doet, zodra je van God een soort supermens maakt, hoe sterk en machtig ook, dan slaat toch de twijfel toe: kan Hij wel voor me zorgen? Komt het echt allemaal wel goed? Een mens blijft immers altijd beperkt.

Nou – juist daarom moet je van Gods majesteit dus niet aards denken. Niet om toch weer afstand te creëren, nee, probeer in Gods almacht juist je rust te vinden! [8.4]Zal Hij die zo onvoorstelbaar machtig en krachtig is, ons nou werkelijk onthouden wat we echt nodig hebben? Zou Hij echt niet weten wat we dan nodig hebben? Daarop mag je vertrouwen – juist omdat Hij je Vader in de hemel is. Daarop vertrouwen – dat is nou geloven als een kind.[8.5]

Een kind –die kan zeggen en geloof het zelf ook nog: 'mijn vader kan alles!'. Ik herinner me nog hoe we vroeger op de lagere school daarover opschepten. 'Mijn vader kan in het heetste water'; 'mijn vader kan zo hard schieten dat het doel helemaal ondersteboven gaat'; 'mijn vader tilt zo een auto op'; enzovoort.

Als je groter bent, lach je erom. Maar we mogen nog veel en veel grotere dingen over God geloven als een kind. Van je hemelse Vader mag je zeggen, zonder een spoor van twijfel: 'mijn Vader kan alles'. En die Vader, die alles kan, zal mijn precies dat geven wat ik nodig heb.

[9=zwart]

Dat betekent dus die toevoeging 'in de hemel'. En daarmee is ook duidelijk het verschil aangegeven met onze aardse vader. Die kunnen niet alles, doen ook niet alles goed. Zorgen wel eens niet zo goed. En soms helemaal niet goed! Misschien was je eigen vader geen vader voor je. Trapte hij je de grond in. Het kan zelfs zijn dat je hier zit en God gewoonweg niet meer als vader kunt zien. Maar ik hoop dat je iig ziet dat je hemelse vader echt heel anders is.

Maar goed, ik zeg dit nu wel, maar misschien lukt het je niet, hoe je het ook probeert om God als een goede Vader te zien. En krijg je die beginwoorden van het gebed dat Jezus ons leerde gewoonweg niet over je lippen. Als dat zo is: spreek God dan gerust anders aan! Misschien kun je voor God dat speciale woord 'Abba' reserveren, zoals de vroege kerk dat ook heeft gedaan. En anders: gebruik

andere Bijbelse beelden en benamingen, die zijn er in overvloed. Of zeg gewoon: lieve/liefdevolle God of trouwe God.

Tegelijk is dit een oproep aan de vaders hier. Ik doe 'm toch maar, ook al is het vaderdag. [10] Of misschien moet ik het juist op vaderdag wel doen. De oproep is deze: spiegel je aan God de Vader, zoals Christus Hem heeft laten zien. [10.1] Doe - in je leven als man, vader, echtgenoot - alles weg wat daar niets mee van doen heeft! [10.2] Maak een eind aan dingen waarvan je wel weet dat ze absoluut niet bij het vaderschap horen. Om maar gelijk iets heftigs te noemen: als jij een geheimpje hebt met één van je kinderen, ga daar dan niet mee door. Laat je daarbij helpen. Ga naar iemand die je vertrouwt. Zorg dat het stopt. Want anders belemmer je je kind om kind te zijn en kan je kind misschien God wel nooit als Vader te zien.

Ik heb gelijk maar het heftigste voorbeeld gegeven. Maar ditzelfde geldt voor tal van dingen die minder heftig, maar daarom nog wel heel belangrijk zijn.

Dus daarom op vaderdag deze oproep: spiegel je aan God de vader zoals Christus Hem heeft laten zien. En wees zó een vader voor je kinderen. En – ik verbreed het even naar alle manspersonen – wees zo een manspersoon naar anderen toe. Belangstellend, mild, geduldig, rechtvaardig en eerlijk. [10.3] Dan help je de ander op de weg naar zijn of haar hemelse Vader.

En – nu verbreed ik het tot iedereen: daarvoor geeft zijn Geest. [10.4] Die onthoudt Hij niet aan wie Hem daarom vragen. Dus bid elke dag maar [10.5]: Abba, vader, zend mij uw Geest. Vertrouw er als een kind dan op dat Hij dat zal doen. Want Hij is geen mens, maar God in de hemel. Een God die in Christus onze vader is.